

טיפול באמצעות גינון

גינון טיפולי

מרצה	קוד קבוצה
סמדר חנן נעה סניפליסקי אביגיל מרקמן חווה קדוש שי יעקבסון	C2751G1
אופי הקורס	קוד קורס לשבתון
פרונטאלי – קמפוס האקדמית חמדת	1200
שעות	יום
08:45-15:30	ג
שעות פיתוח מקצועי אופק חדש	היקף שעות
60	210
תאריך סיום	תאריך פתיחה
12/03/2027	23/10/2026
גמול	ש"ש שבתון
210 (עם ציון)	8
חוברת קורס	קישור לקבוצה
לחצ'י לצפייה בחוברת	לחצ'י להצטרפות

מימון מלא למורות ומורים בשבתון, עלות לפי שווי מימון לפי ש"ש של קרן השבתון, גביה ישרה מהקרן

תקציר

הכשרה המשלבת תיאוריה ופרקטיקה בשימוש בצומח ובטבע להעצמה של מגוון אוכלוסיות במסגרות חינוכיות.

מטרות:

- הקניית ידע וכלים מעשיים להפעלת גינה חינוכית-טיפולית במסגרות חינוכיות.
- חשיפה עמוקה לנושאים מרכזיים בפסיכולוגיה חינוכית וחברתית ופסיכופתולוגיה.
- טיפוח יכולות הובלת כיתה/קבוצה במרחב החינוכי-טיפולי תוך ניתוח מעמיק של תיאורי מקרה והפקת לקחים מהשטח.
- היכרות עם הגיון הטיפול-חינוכי ומאפייניו.
- שיפור האינראקציה עם הסביבה החינוכית בהקשר חברתי, התנהגותי, רגשי.
- העצמת תלמידים במישור הפדגוגי באמצעות תהליכי תצפית, חקר מדעי ובוטני ועבודה בגינה.

קהל יעד

- עובדי הוראה, מורים וגננות, פעילים או בחצי שבתון
- מורות ומורים בשנת שבתון

מטלת סיכום:

מטרה: פיתוח תכנית שנתית לגינה חינוכית-טיפולית עבור תלמידי חינוך מיוחד או עם קשיים פיזיים/רגשיים/התנהגותיים/חברתיים.

דרישות העבודה

-שער ותוכן עניינים

-אוכלוסיית היעד: מאפיינים, צרכים והתאמת הגינה

-מסגרת העבודה: קבוצתי/פרטני, מספר משתתפים ומפגשים

-צרכי מערכת ייצוגיות וציפיות מממנים

-מטרות גנניות וטיפוליות

-סביבת עבודה תנאים פיזיים ופתרונות מזג אוויר

-תנאי סביבה אור, מיקום, גידור והשקיה

-תכנית בועות תרשים מפורט עם מידות ואזורי פעילות

-סוגי צמחים וכמויות (עצים, ירקות, תבלינים וכו')

-ביצוע ואחזקה- רמת תחזוקה ומעורבות גן

-מנהלה- תהליך הפניות

-תקציב- הקמה, הפעלה וכתב כמויות

-תכנית פעילות שנתית- לוח מותאם לעונות וחגים

-רשימת ביבליוגרפיה

10% על הגשה מסודרת בהתאם להנחיות, 30% על חיבור לתכני השיעור והאופן שבו גינון טיפולי-חינוכי נתפס ברמה התיאורטית, 30% על ניתוח נכון של השדה החינוכי שבו מתבצעת העבודה, 30% על תכנון פרויקט גינון או מערך שיעור בהתאם להנחיות העבודה.

פירוט המפגשים

שעות	נושא	תאריך	מפגש
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – מבוא לממלכת הצמחים – הכרות עם קבוצות צמחים שונות, חלקי הצמח ותפקידם גיבון טיפולי – מפגש חוויתי להיכרות פסיכולוגיה חינוכית – מהי פסיכולוגיה? למה זה חשוב..	27/10/2026	1
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים -רבייה מינית – מבנה הפרח, פרי הבשל וזרעים. גיבון טיפולי – יציאה לשטח להתבוננות ותכנון + הכרת כלי העבודה וכללי הבטיחות פסיכולוגיה התפתחותית - עקרונות הפסיכואנליזה	03/11/2026	2
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – רבייה אל מינית- היכרות עם טכניקות לריבוי צמחים. שעור עיוני ומעשי. גיבון טיפולי – סוגי ערוגות והקמת ערוגות אישיות + שיחת רפלקציה וסיכום פסיכולוגיה – עקרונות הומניסטיים	10/11/2026	3
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – אדמה וקרקע – מבנה הקרקע, סוגי קרקעות, קומפוסט. גיבון טיפולי – מים והשקייה – פריסת מערכת השקייה פסיכופתולוגיה – עקרונות התנהגותיים וקוגניטיביים.	17/11/2026	4

שעות	נושא	תאריך	מפגש
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – גידול ירקות בגינה האורגנית – שיעור עיוני וסיור לגינה האורגנית בעדי נגב גינון טיפולי עם תלמידים – זרעים וזריעה בערוגה, שילוט- תיוג, הכנת שלטים בדרכים יצירתיות פסיכולוגיה – העקרונות ומושגים נרטיביים.	24/11/2026	5
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – גינון במיכלים – גינון במצעים מנותקים, גינון ורטיקלי והידרופוני גינון טיפולי – מעקב נביטה דילול, עישוב + שיחת רפלקציה וסיכום חינוך מיוחד – התפתחות זהות העצמי	01/12/2026	6
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – הכרות עם צמחי נוי ושימושם בגינה – גיאופיטים, צמחי תבלין, סוקולנטיים, צמחים עונתיים גינון טיפולי – שתילת ירקות חורף + פעילות לחנוכה פסיכולוגיה – מהפך שנות הששים – מגישות למודלים	15/12/2026	7
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – צמחי בית – גידול צמחי בית ושילובם בגינה הטיפולית גינון טיפולי – בצלים ופקעות, שתילה בערוגה, תרגיל התבוננות פסיכולוגיה – ממתפל יודע לשניים חוקרים – יחסי העברה	22/12/2026	8

שעות	נושא	תאריך	מפגש
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – הגנת הצומח – מזיקים ומחלות והתאמות אקולוגיות גינון טיפולי – צמחי מרפא, שתילה פסיכולוגיה – המטריקס האנושי – נפשי, חברתי, קבוצתי	29/12/2026	9
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – עצים – חשיבות העצים למערכת האקולוגית, לסביבה ולאדם, ושילובם בגינה הטיפולית גינון טיפולי – יצירה מחומרי טבע פסיכולוגיה – מנגנוני הגנה והתנגדויות	05/01/2027	10
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – גיזום עצים ושיחים – כללים לגיזום נכון גינון טיפולי – התצפית – היערכות ליציאה להכשרה מעשית פסיכולוגיה – השלכה, הזדהות, הזדהות השלכתית	12/01/2027	11
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – גינה מזמינה – חשיבות הזמנת בעלי חיים לגינה על ידי תכנון נכון של צמחים גינון טיפולי – הכנת תוצרים מצמחי מרפא פסיכולוגיה – יחסי תלות והקשרים חברתיים	19/01/2027	12
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – מבוא לתכנון גינה טיפולית אקולוגית, מרחבים ובועות בגינה גינון טיפולי – פעילויות לט"ו בשבט פסיכולוגיה – טראומה והשלכותיה	26/01/2027	13

שעות	נושא	תאריך	מפגש
8 שעות פרונטלי	עולם הצמחים – מפגש מעשי – תכנון גינה אקולוגית גינון טיפולי – מפגש סיכום – יום בישולי שדה מתוצרי הגינה פסיכולוגיה – סיכום – אני מטפלת.ת?	02/02/2027	14
8 שעות פרונטלי	גינון טיפולי – גינון טיפולי, עקרונות, מחקרים, היסטוריה, אוכלוסיית יעד גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – היכרות עם עולם הקבוצות	09/02/2027	15
8 שעות פרונטלי	גינון טיפולי – מרכיבי הלקוח חלק א' גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – מהי קבוצה ומה חשיבותה	16/02/2027	16
8 שעות פרונטלי	גינון טיפולי – מרכיבי הלקוח חלק ב' גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – ציפיות צרכים ואינטרסים	23/02/2027	17

שעות	נושא	תאריך	מפגש
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – הסטינג הטיפולי + פעילות ירקה גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – גבולות ומטרות – מי שייך? החוזה הקבוצתי	02/03/2027	18
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – התהליך בגינה הטיפולית גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – הכוחות הלא מודעים – דילמות וניגודים פנימיים	09/03/2027	19
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – ניתוח פעילות א' גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – מצב רצוי/מצב מצוי	16/03/2027	20
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – ניתוח פעילות ב' גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – כשהמציאות לא מתאימה לי	30/03/2027	21

שעות	נושא	תאריך	מפגש
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – תקשורת מילולית והקשבה פעילה גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – צפוף נורא	06/04/2027	22
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – קביעת מטרות טיפול גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – התקשורת הקבוצתית – מי, מה, למה, מתי, איך	13/04/2027	23
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – בניית תכנית שנתית + פעילויות בקלפים גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – סמכות – תפקידי מנחה	18/05/2027	24
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – אתיקה, תיעוד גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – מנוחת הלוחמים – קבלה	01/06/2027	25

שעות	נושא	תאריך	מפגש
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – תקצוב מימון ותחזוקת גינה טיפולית גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – שלום בית? כמה אני משמעותי?	08/06/2027	26
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – הכנה לכתיבת העבודה המסכמת גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – עבודה תוכאישית	15/06/2027	27
8 שעות פרונטלי	גיבון טיפולי – מפגש סיכום חוויתי גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – פרידה	22/06/2027	28
8 שעות פרונטלי	יום סיור	לא נקבע	29
8 שעות סיור/יום מרוכז	יום סיור – סמסטר ב'	לא נקבע	30
אסינכרוני		לא נקבע	31
אסינכרוני		לא נקבע	32
אסינכרוני		לא נקבע	33
אסינכרוני		לא נקבע	34
אסינכרוני		לא נקבע	35

שעות	נושא	תאריך	מפגש
אסינכרוני		לא נקבע	36
אסינכרוני		לא נקבע	37
אסינכרוני		לא נקבע	38
אסינכרוני		לא נקבע	39
אסינכרוני		לא נקבע	40
–		לא נקבע	41
–		לא נקבע	42
–		לא נקבע	43
–		לא נקבע	44
–		לא נקבע	45

אביבה הלמן (2016). גינון אורגני: המדריך השלם לגינה אורגנית בישראל. הוצאת מודן.

איזנשטיין, י. (1988). על פרפרים וצמחים בארץ-ישראל. הוצאת משרד הביטחון.

אילן, ש. (1997). הגן הפורה – גישה אקולוגית לגן ולנוף. הוצאת משפחת אילן.

אלון, ע. (1989). החי והצומח של ארץ ישראל. הוצאת החברה להגנת הטבע ומשרד הביטחון.

אמתי, פ. וזילברמן, י. (2006). מדריך החרקים בישראל. הוצאת מודן.

אנדרס, ב. (2009). טיפוח הקשר של ילדים לעולם הטבע. עלון "דע גן" מס 3, אוניברסיטת בר-אילן.

אטינגר, ל. אוריינות אקולוגית על רגל אחת. אתר של מרכז השל.

בן חורין-אברמסקי וגלית בן צדוק (תש"ע). קיימות כי הכל קשור – פעילויות בנושא קיימות לגני הילדים ולכיתות א' – ב'. האגף לחינוך סביבתי, מט"ח.

בן יעקב מילינאק, א. (1999). עניין של צמיחה, תוכנית פעילות בגינון לזקנים. ירושלים: אשל.

גילברט, ריצ'רד (1999). צמחי בית. המדריך השלם לגידול צמחי בית וטיפוחם. הוצאת כתר.

ויזל, כהן ובנימיני (1977). צמחי רעל בישראל.

חבקין, ד. (1997). על תבלינים וצמחי מרפא. הוצאת משרד הביטחון.

ציטרשפילר, אבי (2010). סודות מן השדות. על תבלינים וצמחי

מרפא. הוצאת מדיה 10.

יונתן פרס ואסנת מלול (2018). פרמקלצ'ר בישראל: עקרונות ויישום של חקלאות בת-קיימא. הוצאת סטימצקי.

קפלן, א. (תשס"ב). צומחים בגן-טבע וחקלאות בגן הילדים-מדריך לגננת. הוצאת מעלות בע"מ.

קריספיל, נ. (1987). ילקוט הצמחים. הוצאת יערה-ירושלים.

קריספיל, ניסים (1989). לחם הארץ. הורים וילדים מבשלים מן השדה. הוצאת יערה ערד.

קריספיל, ניסים (1989). צמחי המרפא של הרמב"ם. הוצאת יריד הספרים – כח הספרים.

קריספיל, נ. (2007). תבלינים טעם הטבע. הוצאת מורג.

קרוסון, ר. תחושות פליאה. חוברת טבע ופליאה, מרכז השל.

מנדלבאום, אריק (1998). גינון טיפולי. הוצאה עצמית.

משה שכטר ושחר שדה (2017). הדברה ביולוגית בגן ובמטע: עקרונות ויישומים. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

משתלת מלצר. קטלוג צמחים.

משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ופיתוח תוכניות לימודים. נגדל צמחים – מדריך למורה. Retrieved from

eyda.education.gov.il/files/Tochniyot_Limudim/Portal/MadalTzmachim.pdf

נמרוד אמדו (2019). המדריך המלא לגינון בר-קיימא בישראל. הוצאת רימונים.

עדו צומח – אתר העמותה לקידום הגינון הטיפולי.

עמיר בן דוד (2020). גידול ירקות אורגניים בגינה הביתית. הוצאת אחיאסף.

פרנקל, וולטר (1984). הכל על גננות בישראל, במעגל חודשי השנה. הוצאת כרטא.

פרנקל, ולטר (2006). אינציקלופדיית כרטא לגננות בישראל. הוצאת כרטא.

שטיינמן, אברהם (1987). לקסיקון לצמחי בית ולקטטוסים. הוצאת עם עובד.

שלמה, א. (1997). הגן הפורה- גישה אקולוגית לגן ולנוף. הוצאת משפחת אילן.

שניידר, ט. (2004). גן עדן בפתח הבית. הוצאת יער.

שניידר, ט. (2009). יש תורה בסביבה. הוצאת יער.

שניידר, ט. (2010). חוג טבע לילדים. הוצאת יער.

שניידר, טליה (2010). חוג טבע, גן עדן לילדים. הוצאת יער.

Coleman, E. (2018). The New Organic Grower: A Master's Manual of Tools and Techniques for the Home and Market Gardener (3rd Edition). Chelsea Green Publishing

Holmgren, D. (2002). Permaculture: Principles and Pathways Beyond Sustainability. Holmgren Design Services. Jeavons, J. (2017). How to Grow More Vegetables: And Fruits, Nuts, Berries, Grains, and Other Crops Than You Ever Thought Possible on Less Land Than You Can Imagine (9th Edition). Ten Speed Press

Lowenfels, J., & Lewis, W. (2010). Teaming with Microbes: The Organic Gardener's Guide to the Soil Food Web (Revised Edition). Timber Press

Mollison, B. (1988). Permaculture: A Designers' Manual.

.Tagari Publications

Sharon, P., & Strauss, M. C. (1997). Horticulture As
Therapy Principals and Practice. New York Food Products
Pre